

Metsähallituksen uusi toimintamalli

17.2.2011

Juha Ojala
maa- ja metsätalousministeriö, metsäosasto

METSÄHALLITUS -KONSERNI

nykyisellään

Liikelaitos

PÄÄJOHTAJA

Metsähallituksen yhteiset konserniyksiköt ja Palvelukeskus

METSÄTALOUS

Metsätalous

puun myynti ja markkinointi
metsäteollisuudelle ja valtion
talousmetsien hoito

Villi Pohjola

Laatumaa

lomatontteihin painottuva
kiinteistötoiminta

LUONTOPALVELUT

Luontopalvelut

kansallispuistojen ja muiden
luonnonsuojelu-, erämaa- ja
retkeilyalueiden hoito,
lajien ja luontotyyppien suojelu,
retkeily-, metsästys- ja kalastus-
palvelujen tuottaminen

Tytäryhtiöt

Morenia Oy

maa-aineksen jalostus ja myynti

Eräsetti Wild North

luonto- ja erämatkailupalvelut,
kalastus, metsästys- ja
moottorikelkkalupien myynti

Fin Forelia Oy

taimituotanto ja -kauppa

Siemen Forelia Oy

siementuotanto ja -kauppa

Metsähallitus Holding Oy

Metsähallituksen läheisiin
toimialoihin liittyvät sijoitukset

Metsähallituksen uusi toimintamalli:

Organisaatiomallin tärkeimmät periaatteet:

- **Valtion maa- ja vesiomaisuus säilytetään valtion omistuksessa ja sitä hallinnoidaan yhtenä kokonaisuutena**
- **Markkinoilla toimivat liiketoiminnot toimivat yhtiömuodossa läpinäkyvyyden ja kilpailuneutraliteetin parantamiseksi**
- **Luontopalvelut toimivat osana organisaatiota itsenäisenä tulosityksikkönä valtionavulla (budjettirahoituksella)**
- **Ministeriöiden omistaja- ja tulosohjaus säilytetään ja varmistetaan**
- **Juridinen malli rakentuu näiden pohjalle**

Metsähallituksen toimintamallin periaatteet:

- **Tavoitteena on, että nykyinen Metsähallitus-liikelaitos muuttuu tulosohjatuksi julkisoikeudelliseksi laitokseksi**
- **Laitokselle säädetään tarvittava päätösvalta ja tehtävät erillislainsäädännöllä**
- **Laitos hoitaa valtion maa- ja vesiomaisuutta ja toimintaansa liittyvät julkiset hallintotehtävät sekä harjoittaa luonnonvarojen käyttöön liittyvää liiketoimintaa**
- **Laitos toimii yhtenä kokonaisuutena, jonka osana sen harjoittamat liiketoiminnot toimivat yhtiömuodossa (laitoksen ja sen omistamien yhtiöiden muodostamasta kokonaisuudesta käytetään nimitystä "konserni")**

Metsähallituksen toimintamallin periaatteet:

- **Konsernin keskeisimmät tehtävät ovat luonnonvarojen käytön ja ekosysteemipalvelujen strateginen suunnittelu ja toteutus, metsätalous, luontopalvelut, muu luonnonvarojen käyttöön liittyvä liiketoiminta sekä lailla tarkemmin määriteltävä valtion maiden omistajapuhevalta**
- **Konserni tulee olemaan kahden luonnonvarojen käyttöä keskeisesti ohjaavan ministeriön omistaja- ja tulosohtauksessa (MMM, YM). Toimiva ja selkeä ministeriöiden poliittinen ohjaus nähdään tärkeänä valtion luonnonvarojen hoidon ja käytön ohjaamiseksi ja koordinoimiseksi**
- **Eduskunta päättää myös jatkossa laitoksen strategisista omistajalinjauksista, toiminnallisista tavoitteista, maa- ja vesiomaisuuden jaosta liiketoiminnan ja julkisten hallintotehtävien käytössä oleviin omaisuuseriin ja budjetin kautta tulevasta julkisten hallintotehtävien rahoituksesta. Valtioneuvosto päättäisi tilinpäätöksestä ja tuloutuksesta eduskunnan asettamien palvelu- ja muiden toimintatavoitteitten puitteissa.**
- **Ministeriöiden omistaja- ja tulosohtaus täsmentää ja valvoo Eduskunnan linjausten toteutumista ja tavoitteena on säätää ohjaus nykyistä vastaavaksi**

Toimintamallin kuvaus

- **Uuden organisaation kokonaisuus muodostuu keskusyksiköstä, luontopalveluista ja muista tulosityksiköistä sekä laitoksen liiketoimintaa harjoittavista yhtiöistä**
- **Konsernin ylin päättävä elin on hallitus ja se on maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön omistaja- ja tulosohjauksessa. Hallitus vastaa konsernin strategisesta johtamisesta ja omistajan linjausten ja päätösten toteuttamisesta**
- **Konsernin keskusyksikkö vastaa koko organisaation strategisesta johtamisesta hallituksen ohjauksessa eduskunnan sekä omistaja- ja tulosohjauksen linjausten mukaisesti**
- **Strateginen eli konsernijohtaminen kohdistuu konsernin hallinnassa olevien luonnonvarojen käytön suunnitteluun (mm. luonnonvarasuunnitelmat) ja luonnonvarojen käyttöön lailla säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden mukaisesti, laitoksen ja yhtiöiden muodostaman kokonaisuuden johtamiseen sekä kiinteistöhallintoon**
- **Luonnonvarojen käytön linjaukset tehdään luonnonvarasuunnitelmissa, jotka hyväksyy konsernin hallitus**
- **Konsernijohtamisesta vastaa pääjohtaja apunaan johtoryhmä**

Liiketoimintojen kuvaus

- **Valtion periaatelinjausten mukaisesti markkinoilla toimivat liiketoiminnot tulee toimia yhtiömuodossa riittävän läpinäkyvyyden ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi**
- **Yhtiöt tuottavat tasaista tuottoa niihin sijoitetulle pääomalle vuotuisten osinkojen muodossa**
- **Metsähallituksen nykyisistä liiketoiminnoista metsätalous, siementuotanto, taimituotanto, maa-ainesliiketoiminta ja matkailuliiketoiminta tulevat olemaan laitoksen tytäryhtiöitä (avoinna: kiinteistöjen osto, myynti, vuokraus, käyttöoikeudet)**
- **Liiketoimintojen toiminnan reunaehdot määritetään säädöksissä ja niitä tarkennetaan ministeriöiden tulosohjauksella sekä luonnonvarasuunnitelmissa. Näitä reunaehtoja ovat mm. luonnon monimuotoisuuden, metsien virkistyskäytön, luontomatkailun, saamelaiskulttuurin ja porotalouden huomioonottaminen**

Liiketoimintojen kuvaus

- **Metsätalousliiketoiminta tulee toimimaan yhtiömuodossa (laitoksen 100% omistama yhtiö). Sen toiminta perustuu metsätalouden liiketoimintaan eli metsien hoitoon, puun myyntiin, puunkorjuuseen ja -toimituksiin kuten tähänkin asti**
- **Metsätalousyhtiö toimii pitkäaikaisen ja läpinäkyvän käyttöoikeus-/vuokrasopimuksen nojalla**
- **Muut valtion omaisuutta hyödyntävät liiketoiminnot toimivat markkinahintaisen/käyvän ja läpinäkyvän käyttöoikeus-/vuokrasopimuksen nojalla laitoksen kokonaan tai osittain omistamana yhtiönä. Lisäksi niiden toimintaa sitovat laitokselle asetetut rajoitteet ja velvoitteet.**
- **Käyttöoikeus-/vuokramaksut ja osingot ohjautuvat laitokselle**

Luontopalvelut

- **Luontopalvelut toimii tulosityksikkönä osana laitosta**
- **Se toimii YM:n ja MMM:n valtionavulla ja hoitaa sillä luonnonsuojelualueita ja muita sen hallintaan osoitettuja erityisalueita (kuten pääosaa yleisistä vesialueista) sekä niihin liittyviä julkisia palvelutehtäviä**
- **Julkiset hallintotehtävät (julkista valtaa käyttävät) hoidetaan osana toimintaa keskusyksikössä (koko konsernia koskevat) ja luontopalveluissa (luontopalveluiden toimintaan liittyvät).**
- **Julkiset hallintotehtävät rahoitetaan valtionapuna.**

Laitoksen toiminnan rahoitus ja tuloutus

- **Konsernin liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt maksavat käyttämästään omaisuudesta markkinahintaisia käyttö-/vuokrakorvauksia laitokselle ja sen lisäksi niiden osinkotuotot ohjataan laitokselle**
- **Laitos maksaa kokonaistuloksesta vuosittaisen tuloutuksen valtiolle. Tuloutus sidotaan laitoksen käytössä olevan valtion omaisuuden pääoman tuottoon**
- **Laitos tuottaa julkisia palvelutehtäviä valtionavulla. Konsernin keskusyksikköön ja strategiseen johtoon kuuluvat tehtävät (keskusyksikön tehtävät) kustannetaan laitoksen tulorahoituksella tai valtionapuna**

Tarkentamista vaativia asioita:

- **Tase teknisesti joko MMM:n taseessa tai kahden eri ministeriön taseissa (MMM ja YM - liiketoiminta <> JHT)**
- **Julkisten hallintotehtävien neutraliteetti varmistettava**
- **Kiinteistökehittäminen, kiinteistöjen ostot ja myynnit, vuokraus organisointi (liiketoimintaa / keskusyksikön toimintaa)**
- **Muu julkinen rahoitus Luontopalveluille (TEM, EU-ohjelmarahoitus ym.)**

Villi Pohjola Oy
Eräsetti Oy

Fin Forelia Oy

MH Holding Oy

